

4729

A. CAUSADIAS

= —

“LA FLOR DEL TRÓPICO”

SAINET EN UN ACTE,
ORIGINAL I ESCRIT EN PROSA

PREU: 4 RALS

19

A. CAUSADIAS

“LA FLOR DEL TRÓPICO”

SAINET EN UN ACTE,
ORIGINAL I ESCRIT EN PROSA

PREU: 4 RALS

PERSONATGES

Marieta.	25 anys
Quimeta	19 »
Senyor Anton.	60 »
Senyor Llorenç	65 »
Don Federico.	50 »
Pepito	25 »
Flores	28 »
Bartolo.	18 »
Un nen.	4 »

L'acció passa a Barcelona. Epoca present.

Dreta i esquerra, la del públic.

ACTE ÚNIC

L'escena representa un colmado de l'Eixample. A la dreta, prestatges esglaonats que aniran des d'en primer lloc fins al fons, ocupats per objectes propis: pots de vidre, ampolles, capses de conserves, etc., etc. Al mig, una porta que comunicarà a l'interior, i enfront d'aqueixa el taulell, paral·lel a la paret, amb balances i altres utensilis. Damunt del taulell, llonganisses penjant del sostre.

A l'esquerra, una entrada quasi en primer i una altra quasi en últim terme, ostentant un raïm de plàtans an el llindar de cada una, i, interposada, la corresponent vidriera-aparador. Al fons, prestatges en totalitat.

A la dreta, davant del taulell, i a l'esquerra, de la vidriera, sacs de cigrons, mongetes, patates i demés, i al fons, cadires.

ESCENA I

ANTON I LLORENÇ

LLO. Desenganyí's, senyor Anton: la porteria, avui, és un confessionari civil, i que abarca els dos sistemes d'operació: el públic i l'auricular.

ANT. Tot lo que vulgui; però no em negarà que en un colmado encara hi ha més radi d'acció. An aquí s'hi aporten més datos, més *apuntes*; s'hi treuen molts més drapets, i, tot plegat, té un engranatge distint, és un altre mecanisme.

LLO. Potser que sí. De totes maneres, jo, en el meu quiosc, he arribat a apendre-li ben bé que cada casa és un món i cada rajola un poble.

ANT. Sí, senyor; superficialment, sí, senyor. En canvi, an aquí s'hi conèixen totes les menudencies al *dedillo*: que si aquest va estret; que si aquell no hi va; que si els uns naps; que si els altres... Resumint: que ja sigui pel què compren—per la quantitat o per la qualitat—, ja sigui pel què el servei canta i bescanta, no ho dubti, senyor Llorenç, que en una casa així (i amb un xicot com En Pepito, que és tot un catàleg, tota una firma, un acreditada-establiments; que és el *verbo* de la dependència dels *colmados*), no dubti, repeteixo, que en

una casa així s'hi tracten i s'hi garbellen les interioritats més recòndites de qualsevol família.

LLO. ¿Sap que vostè ara ha sostingut un període molt brillant?

ANT. Home... gracies.

LLO. ¿I de jove, quan era adroguer, també els sovintejava aquests períodes?

ANT. Home... no. Ni l'edat m'ho consentia, ni la meva clientela ho precisava. Després, que l'adroguer és la criatura que entra a estudi; el *colmado* és el noi que en surt d'estudi: ¿deu, així, exigir-se'ls-hi idèntiques facultats?

LLO. ¡I quines reincidències!...

ANT. Doncs, sí, sí... ¿i què li en sembla? ¿No la veu constatatada la superioritat d'aquí respecte a la d'una porteria?

LLO. Quasi que quasi.

ANT. Sense el quasi. I en proves, que aném a trobar tot seguit l'exemple pels veïns del principal: dels de la primera porta, ¿quins informes té?

LLO. Crec que són uns barons.

ALO. Uns tristos barons.

LLO. ¡Oh, bé... no tan tristos, no tan tristos!... Hi ha molta *musiquinya!*

ANT. Uns tristos barons; em consta. *Sin embargo*, molt de criat, molta minyona, molts *faristols*... i poques mongetes!

LLO. ¿Vostè opina que els barons gasten mongetes?

ANT. ¿Què vol dir?... La mongeta és la joia de l'*hogar*; i si un dia l'acceptés la moda, seria l'alegria de l'*hogar* i de la moda. Ademés, que qui en menja no es mor. (*Llorenç somriu. Riu i somriu sempre amb molta facilitat*). ¡Pregúnti-ho an En Kuhne pel continent de la mongeta!... Per fi, elimini aquest llegúm d'un àpat bo, i perd el seu caràcter l'àpat: no és més que una *beguda*. Exclogui'l del bacallà, i li queda una *esqueixada*. Posi el llomillo sol... ¿i què farà el llomillo? ¿Què farà el llomillo?...

LLO. ¡Carat, quina manera de reincidir!...

ANT. I dels de la segona porta, ¿què?

LLO. ¡Ah! Aquests, segons tinc entès, són uns pagesos.

ANT. Pagesos, ¿eh?... Sí, senyor, sí, uns pagesos; però uns pagesos rics; que prefereixen la flor segona del *ganxet*—d'una partideta, per cert, molt bona,

que jo he acaparat —, i que estàn que peten de grassos. ¡Vagi'ls-hi al darrera!

LLO. ¡No em faci riure!

ANT. I que de pastes i de conserves i d'embutits, ¡de mani! I, no obstant, res de vanitats, res de luxes.

LLO. Vaig convenent-me, realment, que an aquí es compta amb un altre radi d'acció. Mes ¿no és ridícol això per a vostè? ¿aquest desequilibri?

ANT. Es clar que sí; però...

LLO. (*Amb relleu*). Jo trobo (i sense que el meu ànim sigui l'ofendre'ls) que haurien de centrar-se els dos una miqueta més; que els barons—i tota vegada que vostè sembla que n'ha adquirit un *estocquet* d'aqueixes que són tan riques...

ANT. *Tarragona* i segona flor. (*Com al descuit, i amb la vista sobre una capsa de bescuits del taulell*).

LLO. Doncs... que fecin un esforç; verbigràcia, que intentessin... parangonar-se amb els de la segona porta, i que diguessin: Veiam, ¿com estém de mongetes?

(*Anton ha preç dos bescuits. L'un el dóna a Llorenç; l'altre ell se'l menja*).

Moltes gràcies.

ANT. Es «Glòria» fina.

LLO. ...I que, seguidament, cridant a la criada apart com si es tractés d'un consell de família, li estenguessin l'ordre: —Miri, noia: demà quan sigui a La Concepció, no es preocupi de la gallina, ni de les costelles, ni de les mólleres. Fixi's bé a quin preu venen les mongetes del ganxet.—¡Oh, que van a un ull de la cara!—Prescindeixi'n de l'ull de la cara. Vostè regategi, i a última hora en porta un parell de lliures per ensaig. El cos és una criatura; sempre lo mateix el cansa. Sotmetre'l a un bon règim d'amplitud en el menjar, és donar-li vida, esbarjo, *desahogo*... I ja és sabut que cos que s'esbargeix, ¡deixi'l anar!; criatura que es *desahoga*, ¡vàgi-li al darrera!

ANT. Vegi aquest... (*Igual lo dels bescuits*).

LLO. ...—¡Oh, em fan gràcia vostès!... Es que a vegades en el mercat tampoc una hi troba lo que vol.—Perfectament; aleshores hi ha el *colmado*. Es més, no hi compri més al mercat; compri al *colmado*. Més clar: entri aquí baix, a *La Flor*

del Trópico, i preguntí pel senyor Anton; si el senyor Anton no hi fos, demani per En Pepito (que és com un apoderat), i li expressa: Vull això, això, això, això i això altre.

- ANT. ¡Bartolito!... (*A la dreta*).
LLO. ¿Que no m'escolta?
ANT. Ja l'escolto, ja. ¡Bartolito!...

ESCENA II

MATEIXOS I BAROLO

- BAR. ¿Em cridava?
ANT. Mira. Agafa com un parell d'almestes d'aquelles *tarragonines*...
LLO. ¡*Hombra*, senyor Anton!.... ¡Per l'amor de Déu!...
ANT. ¡Xit... mutis! N'agafes com un parell d'almestes d'aquelles que ens varen dur abans d'ahir, i entréga-les al senyor Llorenç, que les tastarà aquest vespre.
BAR. Molt bé. (*Es retira*).
LLO. ¡Recaratsus, *hombra*! ¡Si que em sap greu!... ¡Si m'hagués pogut pensar!...
ANT. ¡Muixoni! Aquí governo jo.
LLO. Bé, vaja, això no està bé. Això és valdre's de la força....
ANT. I adverteixi a la seva muller que, en còure-les, és qüestió de molt poc foc, poc foc: és allò del xup-xup... i pòsa'm a taula!
LLO. Però digui'm, senyor Anton, ¿no m'afectaràn pas l'*hernia*?
ANT. ¿Afectar-li? ¡I ara! De totes maneres, si se sentís molest, s'aplica una ventoseta a la boca de l'estómac, que això sempre contraresta i... tira per amunt.
BAR. (*Sortint amb una paperina*). ¡Apa, senyor Llorenç... la orquestra d'en *Pallofa* o la professó de la *Gualba*: molts núvols, molts núvols... i tot se'n va en vent!
LLO. ¡Ja, ja, ja!
ANT. ¡Calla, calla, xerrameca!
BAR. I que dormi i reposi, i no témi a lladres ni cap

mala cosa; que si cap mala cosa hi ha, l'orquestra... ja la treurà!

ANT. ¡Calla, et manó! (*Llorenç riu*).

BAR. ...Els lladres no volen soroll.

ESCENA III

MATEIXOS I MARIETA *per la segona entrada. Com obsessionada per una idea, furateja dissimuladament per tots indrets.*

MAR. Bones tardes.

ANT. Déu la guard.

BAR. Digui. (*De dins el taulell. Anton i Llorenç se situen a l'esquerra i en primer lloc, i observen, en particular Anton, els gestos d'aquella dona, per a ell, misteriosa*).

MAR. Pòsi'm tres unces de safrà.

BAR. ¡Com!

ANT. ¿S'ha fixat, senyor Llorenç?

LLO. ¡Sí!

MAR. No, no; tres unces de galetes.

ANT. ¿Sent? Ara, galetes. ¡Per a mi que aqueixa dona porta cua!

LLO. ¡Home, no m'espanti!

MAR. Faci'm bon pes.

BAR. Sí, senyora.

MAR. Perquè aquest dia, en un «*colmado*» de més avall, no sé què m'hi varen compondre amb la mitja lliura.

BAR. ¿Amb la mitja lliura?... Escolti, ¿no m'ha dit vostè tres unces?

MAR. Sí, senyor.

ANT. ¿Eh? ¿Què li en sembla?

LLO. ¡No m'agrada gens!

ANT. ¿Què li passa, noia? i perdoni.

MAR. ¿A mi?...

ANT. Com que he notat que es queixava...

MAR. ¿Jo?... No he esqueixat res.

BAR. Si és servida.

ANT. ¿No ha vist quina resposta?

LLO. Això és un misteri, i Déu vulga!...

MAR. ¡Ditxós moneder! (*Forcejant per obrir-lo, pica de peus*).

- ANT. (*Esparcerat*). ¿Què fa?... ¡Aquesta dona és una *granuja!*
- LLO. ¡Senyor Anton!...
- ANT. ¡Una *granuja!* ¡Tenim els lladrès a casa! ¡Avui ens vénen a robar!
- LLO. ¡Però, senyor Anton!...
(*Marieta hi torna. Per fi, obre el moneder*).
- ANT. ¡Vostè! ¿Per què pica?
- MAR. ¡Ai, ai! ¿què vol? (*A Bartolo*) Tingui, jove.
- BAR. Està bé.
- ANT. ¿Per què pica? li pregunto.
- LLO. ¡Senyor Anton, calmi's!
- MAR. Es que aquest moneder...
- ANT. ¿I per això ha de fer senyals aquí a terra?
- MAR. ¿Quines senyals?... ¿Que es pensa que sóc alguna lladregota jo?
- ANT. (*A Llorenç*). ¡Què tal! (*A Marieta*). ¡Jo no afirmo tant!
- LLO. Bé, prou... ¡déixin'ho córrer!
- BAR. (¡Què passarà aquí!).
- MAR. ¡Vagi a passeig! ¿Què s'ha cregut?
(*Desapareixent per la segona entrada*).

ESCENA IV

ANTON, LLORENÇ, BARTOLO

- ANT. ...¡Quin pit!... ¡Quin *desparpajo!*
- LLO. No m'havia trobat mai en un cas d'aquests.
- ANT. ¡Oh!, però jo ja ho apanyaré. ja. ¡Bartolito!
- BAR. Mani, senyor Anton.
- ANT. ¿Que la reconeixeries an aquesta *pájara*, si tornés a comparèixer?
- BAR. Sí, senyor.
- ANT. ¿I tu declararies sempre la veritat, si ocorregués alguna cosa?
- BAR. Sí, senyor... mes ¿per què s'alarma?
- ANT. ¡Ah! ¡El tinc tan present el robo aquell d'aquella argenteria de l'Argenteria!... Figura't que hi va entrar un senyor molt ben vestit, amb un bastó; i ara un *tanto*, ara un altre *tanto*; cop aquí, cop allí, com aquell que fa el pagès, boi examinant les joies que li mostraven...

- LLO. ¡Oi, que t'è raó!
- BAR. ¿I què?
- ANT. Doncs aquells còpets, has de saber i entendre que constituïen un signe als lladres, que ja havien minat els fonaments, del punt per on tenien d'obrir el forat per a penetrar de nit a la botiga.
- BAR. ¡Què em diu!
- LLO. ¡Oi, que és ben cert!
- ANT. Per tant, davant d'això, jo conceptuo que totes les precaucions són poques.
- LLO. Jo també ho conceptuo que són poques.
- BAR. Aixís, ¿què determina ara?
- ANT. Ja veuràs. ¿On és en Pepito?
- BAR. A ca'l barber; no pot trigar.
- ANT. Divinament. Quan vingui li espriques tot; i que m'arribo a ca'l fotógraf, i de passada fins a la delegació per avistar-me amb l'inspector de policia.
- LLO. ¡Ah, ah! ¡I apreti, apreti!
- ANT. *Con que*, qualsevol cosa que esdevingui, o avises a la senyora, que és al pati, o crides al senyor Llorenç.
- LLO. Ni més ni menos. Jo ja no em mouré de la porteria (Tinc el fuster de *remendo* en el quiose i així mateix ens pot ser d'alguna ajuda),
- ANT. ¿Quedém entesos?
- BAR. Entesos.
- ANT. ¿Puc anar-me'n?...
- LLO. Vagi-se'n tranquil... i posi's ben natural.
- ANT. Es qüestió d'enllestir feina.
- LLO. Vaja, adeu. Bartolito.
- BAR. Estiguin bons.
(*Anton per la segona entrada; Llorenç darrera d'ell*).

ESCENA V

BARTOLO. *Ariat FEDERICO, de la primera entrada.*

- BAR. ¡Que n'és de feliç l'amo! Ve't aquí que ara marxa... i sense pendre's la molèstia de pensar que si en aqueix instant tornés a presentar-se aquesta dona...
- FED. *Buenas!* (*Entrant i donant amb el bastó un o dos cops a terra*).

- BAR. (¡Hola!...) (*Sobressaltat*). ¿Què se li ofereix?
FED. ¿Que no hi fóra el principal?
BAR. Acaba de sortir. ¿Què desitja?
FED. ¡Carai!...
BAR. (¡Un altre cop!).
FED. Tot avui que vaig a Roma... i no veig al Papa!
BAR. Però ¿què desitja?
FED. Senzillament; conèixer el preu del segon pis, per a si em convingués, llogar-lo.
BAR. Es assumpte del porter.
FED. ¡Ditxosos porters!
BAR. (¡Un altre!... ¡Ai, Bartolo!...).
FED. ¡No puc sofrir-los! Aquest dia vaig ésser a tafanejar-ne un de pis, i em diu el porter: —¡Oh, és molt maco! ¡Guaiti, guaiti, quin mosaic més maco!—Jo que em miro les rejoles. que eren vermelles, i li pregunto:—¿Això és mosaic?—Sí, senyor, sí; mosaic. — ¿I això... és mosaic?... (*Acompanyant-lo amb alguns pics*).
BAR. ¡Faci el favor, home! ¡Faci el favor!...
FED. ¡Diable! ¿Que hi tenen malalts aquí sota?
BAR. No, senyor; però ¡faci el favor!
FED. Dispensi, jove, dispensi...

ESCENA VI

MATEIXOS. PÈPITO *per la segona entrada*

- BAR. ¡Gracies a Déu, que has arribat!
PEP. ¿Què passa?
BAR. Ves el senyor.
FED. Escolti'm. ¿Sap quin preu ne demanen del segon, segona?
PEP. S'haurà de dirigir a la porteria
BAR. ¡Ja li he indicat jo!
FED. Es que a mi amb els porters ¿comprèn? no m'hi agraden tractes.
PEP. Doncs els pisos és negociat exclusiu d'ells; no és d'incumbència nostra.
FED. Així, perdoni... i moltes mercès.
PEP. Estigui bo.

ESCENA VII

PEPITÓ I BARTOLO

- BAR. ¡Renoí, quin pes m'has tret de sobre!
- PEP. ¿Qnè hi ha hagut?
- BAR. T'explicaré. Erem aquí tots tres: l'amo, el senyor Llorenç i jo... i se'ns apareix una dona, així, de fatxa misteriosa. Demana tres unces de safrà, per tres unces de galetes.
- PEP. Ja.
- BAR. Va a pagar, i, sigui que el moneder no se li obria, o sigui pel que es vulgui, el cas és que ¡vinga picar de peus! A l'amo allò no li xoca; comença esporuguir-se; i ja aquella dona al carrer, que si són blanques; que si són negres; que si és una lladre; que si el copejar és una senya convinguda, em conta que en una ocasió va haver-hi un robo en una argenteria; que hi va entrar un senyor molt ben vestit, amb un bastó, i que mentre li anaven ense-nyant les joies, ara un *tanto*... ara un altre *tanto*...
- PEP. I ¿què?
- BAR. Que els *tantos* aquells ¿m'entens? eren la pauta per a que els lladres, que havien ja minat els fonaments, coneguessin el punt per on tenien que foradar per introduir-se a la botiga.
- PEP. Bé, i ¿què?
- BAR. I com que ara es presenta aquest senyor després d'aquesta dona, i al primer Déu te guard: «¡*Buenas!*...» ¡i cop a terra! «¿Que no hi és el principal?» ¡i altre cop a terra! «¿I vol dir que això és mosaic?...» i ¡alça! ¡pica que pica que picaràs!...
- PEP. Es que aquest senyor no és sospitós; aquest senyor no és cap murri!
- BAR. Doncs ¿qui és aquest senyor?
- PEP. Si no el confonc, és concejal. I em sembla a mi que un concejal!...
- (*Espercebeixen martellades que venen de la porteria*).
- BAR. ¿Sents?... ¿No sents?... (*Aterroritzat*).
- PEP. ¡Bartolo, Bartolo!
- BAR. Però, ¿que no ho sents?...
- PEP. *Si es broma puede pasar, mas a ese extremo...*

ESCENA VIII

MATEIXOS. LLORENÇ *per la primera entrada.*

- LLO. ¡Holaaa, don... *Papitu!*
PEP. ¿Qui és que promou aquest soroll?
LLO. ¿Quin soroll?... ¡Ah! Es el fuster que m'adoba la *pajarrera*: el saltador: allò on hi poso els peus.
BAR. Vaja, ¿has vist?
PEP. ¡Dimontri d'adobs! No pot imaginar-se l'espant que ens ha causat.
LLO. ¿Respecte?
PEP. ¡Home! Precisament ara aquest m'estava referint de robos, de senyes amb el bastó, de cops...
LLO. ¡Caratsus, sí! ¡Sí, que tens raó! ¡Ja, ja, ja!...
BAR. (¡Encàra riu!).
LLO. I... escolta, ¿ja t'ha contat que és a trobar la policia el senyor Anton?
PEP. ¿A la policia?... ¿L'amo amb la policia?
BAR. Sí; per a posar-los en antecedents d'aquella dona.
PEP. Però ¿per què?
BAR. Res; que s'ha espantat. ¡I quan ell s'espanta...
LLO. ¡Oh! ¡I que apretarà, que apretarà!
PEP. ¿I qué ha de apretar?... (A *Llorenç per la mà*).
¿Sap qui en té la culpa de tot això, senyor Llorenç? ¡Les pel·lícules!
LLO. ¡Ah! sí.
PEP. ¡Oh, sí! El dissabte passat se'n va anar al *cine*, i es veu que allò de... «*Nueve meses después*», «*Cinco años después*», taules de *monte*, *autos*, presidis...
BAR. Bé, si heu de continuar amb el mateix, me'n vaig.
PEP. Vés-te'n... i pren una gaseosa.
LLO. ¡Ja, ja, ja! . .
BAR. ¡No se'n burli, vostè, no se'n burli!
PEP. Això. No se'n burli, que jo també en pendré una de gaseosa. Es dir, posa una gaseosa, unes cerveses i un parell de copes, que em sembla que el senyor Llorenç!...
BAR. Tot seguit. (Per la *dreta*).
LLO. ¡Ja, ja, ja!... ¡Em fa riure en Pepito!

ESCENA IX

PEPITO I LLORENÇ

PEP. Es que és molt dolenta la por ficada al cos, ¿eh?
¡Molt dolenta!... El cos és una criatura.

LLO. ¡Magnífic! (*Ràpid i amb extrems*).

PEP. Amb la sola diferència que una criatura, amb un
evacuant, ens treu el susto; el cos, amb això igual,
no ens treu cap susto. A la criatura, del cos, li
arrenca el susto; al cos... del cos, una altra cosa: al
cos, del cos, li arrenca ¡ànima!

LLO. ¡Magnífic. Pepito, magnífic! Realment ets tot un
eje, tot un catàleg, un acredita-establiments: ets
el *verbo* de la dependència dels *colmados*!

PEP. Gràcies, home. (*Ha escollit dos bescuits. L'un l'en-
trega a Llorenç; l'altre ell se'l menja*).

LLO. Home... gràcies. (*Amb més relleu*). I que mentre al
senyor Anton el guiï el bon sentit de destinar-te
al *frente* de la botiga com *abanderado*, no dubtis
que al senyor Anton no se li oposarà mai rival a
seva *Flor del Trópico*. ¡Ah, no, senyor, no!

Es lo que platicavem aquest dia: —Vostè dispo-
sa d'un Pepito que val per deu.—¡No tant! ¡no
tant!... —Sí, senyor, sí; ¡que val per deu! Mestre
dels petons i dels pesics, àrbitre dels rebrecs i
d'abraçades, i esqué que atrau a la fior i nata del
servei que, com mosques, es llença en braços de
la precitada *Flor*. ¡Allò és garbo! ¡Allò és canèla!
¡Allò és pinya!

PEP. Gràcies, home. (*Repeteix*).

LLO. Home... Perquè: «¿Què vols, prenda? ¿Una lliura
d'arròs?...» I un granet d'arròs tirat a la minyona
al temps de la balançada... ¡i visca la Pepa! «Què
diu, la *Ull de perdiu*? ¿Mitja lliureta de cafè?...» I
una punta de cafè per obligar-la a girar la cara
en l'instant suprém... ¡i una unça pel calaix! «¿*Qué
quiere la Paquetitos?* ¿*Qué desea la Paquetitos?* ¿Un
quilo de mongetetes?...» I ¡ansia! una mongeteta
al bell mig del nasset de la *Paquetitos*, un quilo...
mal pesat, i una xicoteta més contenta que unes
pasqües.

PEP. ;Bartolo!
LLO. ¿Que no estàs en mi?
PEP. Sí, senyor, sí. ;Bartolo!...

ESCENA X

MATEIXOS I BARTOLO

BAR. Allò ja és a punt. (*Sortint*).
PEP. ...Omple una paperina d'aquelles del ganxet...
LLO. ;I ara! ¿Què fas?
PEP. I duu-les al senyor Llorenç... que és just que disfruti.
BAR. ;Què! ¿Altra vegada mongetes?
LLO. !Tu vols que exploti com un polvorí! ;Ja, ja, ja!
PEP. ;Cóm s'entén!
BAR. Sí; si el senyor Anton ja n'hi ha regalades.
LLO. ;Ja hó crec! ;I que ja les tinc al foc, que es couen!
PEP. ¿De debò?... Així, doncs, provarà una llagosteta...
LLO. ;Ah, no! Això sí que no; de cap manera. ;Amb això sí que renyiriam!
PEP. Aquí comando jo.
LLO. ;No... si ja et conec, ja! ;Tu intentes pendre'm per *primo*, i...
PEP. Que jo comando.
LLO. Bé, sí... però, díga'm, Pepito, ¿no m'afectarà pas el sistema nerviós? ¿No em deixarà pas aclaparat?
PEP. ;Fugi, home, fugi! Pegarà cada brinco al llit. que semblarà que salti la barrera.
LLO. ;Recaratsus! (*Rient*).
PEP. No hi ha res tan *saltivoro* i lleuger com la llagosteta. (*Torna a riure*). Llagosta, *ciervo* i cabrit, i per a beure, un... bock. (*Item*). ;Vaja, aném, aném pel refrese! (*Desapareixen per la dreta*).

ESCENA XI

BARTOLO. *Aviat QUIMETA; després FLORES. Els dos per la segona entrada.*

BAR. ;Quin soci! ;Ell sempre pesca! Ara que una ametlla, que un bescuit; ara que una pasta. ara un bom-

bó... ¡Té! Avui ja ha sopat. Es dir... sopará. Ja no més li falta un cigarret per a postres.

QUI. ¡Bones tardes! (*Entrant*).

BAR. ¡Hola, Quimeta! ¿Què tal?

QUI. Bé, ¿i tu? ¿On és en Pepito?

BAR. Allí dins, amb el senyor Llorenç.

QUI. ¿Li diràs que surti?

BAR. Passa, *céfiro blanco*, passa, que ja saps que per a tu totes les portes són obertes.

FLO. ¡Hurra, plácidos amigos! (*Item*).

QUI. (¡Ell!).

BAR. ¡Oh, Flores! ¿Dónde vamos?

FLO. ¿Do voy?... ¡De un ángel en pos! (*Romàntic, poètic*).

BAR. ¡Mosca!

QUI. (¡Ell galant sempre!).

FLO. I el ave canora que trina, y es su voz, a su vez, argentina, ¿cómo está?

QUI. Divinament. ¿I *ustet*?

FLO. ...Asaeteando en «*La Flor*» flores a una flor, flor de las flores. ¡Y siempre a sus plantas Flores!

QUI. ¡Uuuuuu!

FLO. ¡Soberbia antanaclasis! (*Apart*).

BAR. ¡Reno! renoi! ¡Plantas i flores!... Això sí que és un municipal a la «jardinera!»

FLO. Però ¿y *Pepipito*?

BAR. Ara, ara vaig a avisar-lo. (*Dreta*).

ESCENA XII

QUIMETA I FLORES

FLO. Y, pues, mi adorada hada Quinita, pensil de Neukratis, deidad bendita, ¿qué me murmulla?

QUI. Res, Flores; que tot és vell.

FLO. ¡A tus áureas primaveras!... ¡Ah! Viejo y todo, embelesándome mi bien; libando ¡ay! de tus labios —mi cáliz coralino, purpurino— hasta las heces de tus ósculos sin fin, es cual si yo me hallara ya en redor... de silfos... de napeas... de dríades y de querubes! ¿Tú sabes lo que son querubes?

QUI. ...Suposo que jo...

FLO. Tu eres más. A ellos Dios les hizo de querube, y a ti de esencia más diva, aún: a ti de bálsamo,

nectar y ambrosía, que es nueve veces ¡ay! más dulce que la miel.

QUI. ¡Mássa, Flores, massa!

FLO. Y más aún. ¡Por el hálito de mis suspiros!... (*Agennollant-se*).

ESCENA XIII

MATEIXOS. PEPITO I LLORENS *de la dreta*

PEP. ¡Ki-ki-ri-kiiii!...

FLO. ¡Oh onomatopeya! (*Apart*).

LLO. ¡Olé tu gracia!

FLO. ¡Hola!...

QUI. ¡Ja, ja, ja!... Déu los guard.

LLO. Salut, Quimeta. Flores, eso no ha sido un quiebro; eso era un re-quiebro de rodillas.

PEP. Adéu, bibelot. ¡*Felícices*, Flores del alma!

FLO. ¡Pepe de mi dilección!

PEP. Prou *Pepes*, que fa barber.

FLO. Perdona-me. Y ¿qué? ¿Qué te parece? ¿Te agrada el vestidito?

(*Quimeta i Llorenç van col·locant-se a l'esquerra*).

PEP. ¡Carai! ¡El traje nou!... Chico, te va de primera, tan pel davant... ¡A ver! ¡media vuelta!

FLO. ¿Gústate? (*S'ha girat*),

PEP. Me gusta, Flores, me gusta. Es de primera, elegant, tan pel darrera com... ¡A ver! ¡otra media vueltecita!

FLO. ¿Cuaja o no cuaja? (*Tornat a girar-se*).

PEP. ¡Carai. quin *cagallón*! ¡Estás hecho un cuota! ¡Llàstima que només tinguis... una cama dreta! (*Flores es guaita les cames, i Quimeta i Llorens esclaten a riure. Les succesives rialles s'indiquen amb una +*).

FLO. ¡Nada de chanzas, amigos, nada de chanzas!

PEP. Ningú t'ha dit *Xanxes*, Flores (+).

FLO. Bien; y de ese sable, ¿qué? ¿Qué le encuentras al sable? (*Se'l treu. Pepito li agafa*).

PEP. ¡Recarai, recarai quin sable! ¡Aquest sí que és un sable!... ¡Mirin! ¡Mirin, quin sable!

LLO. ¡Fumets! ¡Sembla un rail!

FLO. ¡No es como el otro, no!

PEP. ¡Que ha d'èsser, borrango! Aquest és de rúbrica, de debó i, sobre tot, refulgente, rutilante y fúlgido.

LLO. ¡Bravo!

FLO. ¡Oh, es un acero!...

PEP. No; això no ha sigut mai acero, ni el diablo que lo... fundió.

FLO. ¡Hombre!...

PEP. Això no és més que cartón-cuero, i una fullola de acero. (+)

FLO. ¡Pepito!...

PEP. Però un sabre és un brillant; llueix segons qui el porta. I si l'home fa el brillant i viceversa, dubto que unes mans que no siguin les d'en Flores, transformin aquesta arma en un joiell. El sable, en sí, no es un sable, en ti: és un espill, una agulla de corbata. I és que avui Flores no és Flores; és més: és un pom de flores; molt més que un pom: ¡un florero! (+)

LLO. ¡Anda, salero!

QUI. ¡Molt rebé!

(*Flores s'ha posat també a l'esquerra, en mig de Quimeta i Llorens. Pepito anirà amunt i avall, com si passés revista, i manejant el sabre en tots indrets*).

PEP. ¡Ah, señores! Jo ja l'admiro a la font, simètric i cenyit i amb el sabre a la *pajarita*, davant d'aquell estol de criadetes dictant els termes per a la conservació de la quietut i les bones formes.

FLO. ¡Pepito, por Dios, no juegues!...

PEP. «¡Ea, niñas!: ¡cola! ¡llénese por escalafón o riguroso turno, y que no *haiga mullader!*» (+)

LLO. ¡Eso, eso! ¡Ni agua ni mullader!

PEP. «¡Hola! ¿De quién es esa *guardiola?*... ¡Fuera de ahí!»

FLO. ¡Cuidado, cuidado!... (+)

LLO. No tingui por, Flores.

PEP. «¿Y ese cántaro de vidrio que no es cántaro, sino pescera? ¡Fuera de ahí! ¿Y ese cubo, que más que un cubo es una cuba, y que más que una cuba parece un carri-cuba (la niña, el carro; la cuba, el cubo) y el colmo de las sinvergüencías? ¡Largo! ¡Largo de ahí!»

LLO. ¡Duro, duro!

PEP. «¡Tú, *Lancero*, p'atrás! ¡Tú, *Petra*, p'atrás! ¡Tú,

Paca, también *pa ca* atrás! Y ¡orden! ¡silencio! ¡compostura! y la que me *esquiche* el sable... se la va a cargar!» (+)

FLO. ¡Pepito!...

PEP. Així, el contemplarèm, així: imperativo y pulcro, ninfo y afarolado y a la gran *Daumont*, y causando por doquier destrozos. (*I rumbejant se'n va darrera el taulell*).

LLO. ¡Muy, muy!

QUI. Cuita, cuita, despatxa'm, romanser.

FLO. Pepito, fáltate la gracia.

PEP. ¿Qué vols, cor dolç?

QUI. Mitja unça de llonganissa.

PEP. ¿Tota una mitja?

QUI. *Brillo*, enllesteix.

PEP. ¿Crua o cuita? Suposo que... cuita.

QUI. ¡Cuita, home, cuita, que m'esperen!

PEP. Per això (*Amb la punta del sabre parteix el fil d'una de damunt del taulell*).

FLO. Pero ¡qué haces! (+)

PEP. Déjame, Flores. (*Pren un ganivet llarg i l'encreua amb el sabre donant hi el moviment de frotació per a esmolar-lo, com s'acostuma en els carnisers*).

FLO. ¡¡Qué haces, *desgraciat*!! (+)

PEP. ...O el embutido es de bronce, o el... corte es de lana. (*Tallant la llonganissa*).

FLO. Aquí no hay más bronce ni más lana, que ¡venga pronto, si te da la gana! (+)

LLO. ¡No li donguis!

QUI. Pepito, ¡que tinc tard!

PEP. Permite que te lo vacíe. (*Sortint del taulell*).

FLO. ¡Que venga el sable! (+)

LLO. ¡No li donguis!... ¡No li donguis!...

FLO. Me cree usted el mono del Parque, que se enfadaba si los chiquillos prorrumpían: «¡No le *dones*! ¡No le *do*...

LLO. ¡No li donguis!... ¡No... no li donguis!... (*Rialles, gatzara, animació*).

ESCENA XIV

MATEIXOS. ANTON *per la segona entrada, atrafegat. En presenciar la broma aquella, es posa furios*

ANT. ¡Bé! ¡Molt bé! ¿Es dir, que mentre jo soc pel món perseguint els *vámpiros* y els pillos, vosaltres aquí xalant-vos i divertint-vos... com si res? Es dir, que en tant la cosa 'es presenta nebulosa i problemàtica, vosaltres... *jeche usted!* ¡vinga la gresca!...

LLO. Senyor Anton...

ANT. Déixi's de senyor Anton. I tu, ¿què hi fas amb això així? ¿Què significa aquest sabre?

PEP. En Flores que ens ha ensenyat...

ANT. ¡Què Flores! ¿I usted no se'n *vergiensa*. ¿Qué concepto vamos a formar de un guardia *despojao* del arma representativa de una fuerza, de una autoridad? ¿Qué guardia puede haber, jugueteando con el símbolo, ¡con el símbolo! que ha de ser de la justicia y del respeto?

FLO. ¡Bonito réspice! (*Apart*).

PEP. ¡Calla!...

ANT. Yo a un municipal de ese jaez... ¿Sabe usted qué le haría a un municipal de ese jaez? Pues darle de baja el sable que tan alevosamente desprestigia y substituírselo por uno de cartón.

FLO. ¡Señor Anton!...

ANT. De cartón. I aquest ja no li tornava més, ¡por *cástigo!*

(*Pepito, Quimeta i Llorens s'aguanten el riure. El primer se'n va cap a la dreta; al seu darrera Flores*).

FLO. Oye, Pepito...

ANT. No... ¡no li donguis!

FLO. Pepito...

ANT. ¡No li donguis!... ¡No li donguis!...

(*Quimeta i Llorens desapareixen, respectivament, per la segona i primera entrada*).

ESCENA XV

ANTON

- ANT. ¡Bo! ¡Si que estariem frescos aquí! ¡Aviat aquesta gent serien el fes-me riure de Casa la Ciutat!
Per xò, si depengués de mi, ja l'endegaria jo, ja, aquest *cuervo*! ¡Hi clavaria cada patacada!... I que no entregaria cap símbol a ningú, que no fos per... oposicions.

ESCENA XVI

MATEIX, I FEDERICO *de la primera entrada. Duu el bastó sota el braç*

- FED. Déu lo guard.
ANT. Déu l'ajud. ¿Què se li oferia?
FED. (*Sempre atent i amb sorrís*). Dispensi'm. ¿Tindria la bondat d'informar-me—si és vostè el principal—del preu del segon pis, segona porta, que és per llogar?
ANT. ¡Ah! Haurà d'anar a la porteria; an el porter.
FED. Sí, senyor; ja ho sé. Ja hi he estat no hi ha molt aquí, i la mateixa observació m'ha sigut feta.
ANT. ¿Així, doncs?... (*Sorprès*).
FED. No li estranyi. (*Baixant amb cura el bastó i sense apoiar-lo en terra. Perplex Anton, entra en sospita, no apartant-li la vista del damunt*). Es que a mi ¿sap? no em plauen les qüestions intervingudes per porters.
ANT. ¡Ja!
FED. Perquè els tals individus ¿comprèn? són uns individus que no inspiren gaire confiança.
ANT. Són molts els individus que no inspiren gaire confiança!
FED. Sí, senyor. Justament, i per a corroborar-ho, l'altre dia vaig ésser a examinar-ne un de pis, i em salta el bona peça: —¡Oh, és un piset molt maco! ¡Fixi's, fixi's, quin mosaic més maco!... —Jo que inspecciono les rajoles, que eren totes de classe vermelles, i li interrogo:—¿Això es mosaic?—¡Ja ho crec! ¡I ben... mosaic!—Però... ¿això és mo-

saic?... (*Senyalant el paviment, però abstenint-se de donar-hi cap cop*).

ANT. Perdoni. ¿Vostè ve pel pis, o per algún altre... objecte?

FED. ¿Per què aqueixa pregunta?

ANT. Com que noto que a l'exclamar si això és mosaic no pica amb el bastó, i aquí lo natural i lògic és de que es piqui amb el bastó...

FED. ¡Senyor meu!...

ANT. I expressar-se, per exemple: «¿I això és mosaic?»... (*Després d'agafar-li el bastó, i pègant fort a les rajoles*).

FED. ¡Escolti, escolti!...

ANT. «Però... ¿això és mosaic?»... (*Més fort*).

FED. ¡Escolti!...

(*De nou, cinc o sis martellades desuniformes, sense igualtat, però ràpides, provinents de la porteria*).

ANT. ¡Què hi ha! ¡Què és això! (*Esfereït*).

FED. ¿Què passa?

ANT. ¿Què?... ¡¡Que queda pres!!

FED. ¡Com!

ANT. ¡Consideri's pres!

FED. Que jo!... ¿Per qui m'ha pres vostè a mi?

ANT. ¡No, no; que es consideri pres! (*A la dreta*). ¡Nois, aviseu el guardia! ¡Porteu les cordes! ¡Toqueu el pito!

FED. ¿A mi, guardies? ¿A mi, cordes? ¿A mi, pitos?... A mi ¡plim!

ANT. ¿A mi plim?... ¿A mi plim?...

FED. No, no; ¡a mi, plim!

ANT. ¡Pres!

FED. ¡Jamai!

ANT. ¡Pres, li dic!

FED. ¡Soc regidor!

ANT. ¿Regidor?... (*Recordant a Vico; amb veu prima i enrogallada*). ¡Ah! ¡Ahora comprendo porque no estabais allí! (*Transició*). Doncs ¡més, encara!

FED. ¡Visca la immunitat parlamentària! ¡Visca!

ANT. Visquen els caps pelats!

FED. (*Apart, i anant-se'n per la primera entrada*). ¿On ets, municipal? ¿On ets, municipal, on ets?...

ESCENA XVII

ANTON. *Aviat MARIETA, d'aquesta mateixa entrada*

ANT. ¡M'ha fugit! ¡M'ha fugit!... però ja l'empaitarem amb els de la policia. Corrent a estendre el *parte*; i si per una d'aquelles coincidències això tingués ramificació amb aquella dona—que tot pot ésser, com ja es veu en algunes pel·lícules—;no fóra poc important ni gaire, no!, la captura d'ells i d'alguns més, que resultessin complicats en el *asalto*.

No sé, no sé... Em sembla que si l'inspector vol, i té els *autos* a punt, i adopta pels carrers cèntrics, em sembla, no sé, no sé, que en fem una rastellera d'aquests del cabell gris, i d'aquelles que ensenyen la *pechuga*...

MAR. ¡Bones tardes!

ANT. (*Apart*). ¡Hola!... ¡Ella!... ¡Oh, sí, sí; ja ho he dit! ¡Això és ramificació! ¡Aquí hi ha *pandilla*! (*A Marieta*). ¡Déu la guard! (*A la dreta*). ¡Pepito!... ¡Bartolo! ¡Sortiu!...

ESCENA XVIII

MATEIXOS. PEPITO I BARTOLO

PEP. ¿Ens ha cridat?

BAR. ¡La dona aquella! (*Apart*).

ANT. ¡Els lladres! ¡Ja han arribat els lladres! (*Baix i en primer terme*).

PEP. No entenc.

ANT. ¡Que ja han arribat els lladres! Per tant, situeu-vos a les *bocas-calles* desseguida.

PEP. ¡Senyor Anton!...

ANT. *Nada, nada*; ocupar els punts estratègics: tu aquí, tu allí, i així que es bellugui...

MAR. ¿Que no em despatxen?

ANT. ¡Ja va! I així que es bellugui... ¡Ah, i *ojo* amb el bicarbonat, ¡no!, la coliflor, ¡no!... el cloroformo. ¡Alerta que no us tiri el cloroformo!

BAR. Aquest home és boig. (*Apart*).

PEP. ¡Aqueixes pel·lícules, Senyor! ¡Aqueixes pel·lícules! (*Item*).

(*Es col·loquen, Bartolo a la primera i Pepito a la segona entrada*).

- ANT. ¿Què se li... ofereix?
- MAR. Tres unces de formatge.
- ANT. ¡Formatge!... Es una curiositat: ¿per a qui ha de servir el formatge?
- MAR. ¡I ara! ¿Què significa això?
- ANT. No, no; ¿que per a qui ha de servir?
- MAR. Molt senzill; per una servidora... per un nen meu de quatre anys...
- ANT. ¡Ja! ¿Què és algún d'alló... de «*Cuatro años después?*»)
- MAR. ¡Vaja unes inconveniències!
- PEP. ¡Ai! ¡ai! ¡ai! (*Apart*).
- ANT. I els seus... *cómplices*, noia, ¿que no en... *jalen* de formatge?
- MAR. ¿Què vol dir? O em diu el què vol dir, o ho poso en coneixement del primer *urbano* que trobi.
- BAR. (¡Ai, mare de Déu!)
- PEP. (¡Aqueixes pel·lícules, Senyor!...)
- ANT. Doncs d'aquí no n'eixirà, que no sigui lligada com un Sant Crist. (*Enèrgic*).
- MAR. ¿Que jo no en surto? ¿Que jo lligada? ¿Que jo un Sant Crist?... Miri, ¿veu?... a mi ¡plim! (*Pegant-se una plantofada al clatell*).
- ANT. (*Apart*). ¡Això és allò!... ¡Això és allò altre! (*A la dreta*). ¡Municipal! ¡Flores! ¡Auxili!...
- MAR. ¡En Flores! ¡Hi ha en Flores! (*Apart*).
- BAR. ¡Alto! ¡Enrera!
- MAR. ¡Lliure el pas! (*Fa un esforç i s'evadeix*).
- BAR. ¡Agafeu-la!... ¡Deteniu-la!...
- ANT. ¡Escup-li als ulls!... ¡Malviatge, se'ns ha escapat! ¡I tant bé que la teniem ara!

ESCENA XIX

ANTON, PEPITO, BARTOLO I FLORES

- FLO. ¿Qué ocurre?
- ANT. ¿Qué ocurre? Que se'ns ha escapolit l'apatxe, per culpa de vostè.
- FLO. ¿Qué paje?
- ANT. ¡L'apatxe, home, l'apatxe! El crido: «¡Municipal! ¡Flores! ¡Auxili!», i vostè sense contestar.

- FLO. Habréle, cumplidamente, de, amoroso, agradecer su excusa, por el sitio y la perentoriedad en que me hallaba.
- ANT. Massa preàmbuls, massa preàmbuls. ¿I... per què no ha respost? ¿Per què no deia: «Espereu-vos, que...»

ESCENA XX

MATEIXOS. FEDERICO *per la primera*

- FED. ¡Ah, ah! A vostè busco.
- BAR. ¡L'altre! (*Apart*).
- ANT. ¿Ja torna aquí?
- FLO. Don Federico... (*Saluda militarment*).
- FED. Baix la meva responsabilitat, inviti an aquest senyor a que compareixi amb nosaltres a la Tinència d'Alcaldia.
- PEP. ¡Bufa! ¿Què hi haurà hagut? (*Apart*).
- FLO. ¡Don Federico! .
- ANT. ¡Flores! Baix la meva responsabilitat *tambien*, faci el favor de subjectar a aquest subjecte, colze per colze, i conduir-lo al Govern civil.
- FLO. ¡Señor Anton!...
- FED. ¡Guardia! ¡que segueixi!
- ANT. ¡Flores! ¡emmanilli'l!
- FED. Pensi que soc concejal ¡i li costarà un polvo!
- ANT. ¡No em ve d'un polvo!
- FED. ¡Visquen les prerrogatives!... ¡les preeminències!!

ESCENA XXI

MATEIXOS QUIMETA I LLORENÇ *de la primera entrada. S'agrupen al mig, i en segón terme, amb Pepito i Bartolo*

- LLO. ¿Què son tants crits?
- QUI. ¿Què passa?...
- PEP. No sé; que ens porten a presidi o al manicomi.
- FLO. ... Pero ¡señores, por favor!... ¡Por lo que más quiero en el mundo!...
- QUI. ¡Flores! ¡Flores mío!...

ESCENA XXII

MATEIXOS. MARIETA i el NEN, de la porta primera

- MAR. ¡Aaaah!... ¡Mira-tel, fill meu, mira-tel! ¡Aquest és el teu papa!
- FLO. ¡¡Marietaaa!!... (¡¡Horror!!).
- FED. ¡Eh! (*Apart*).
- ANT. ¡Què és lo que veig! (*Item*).
- MAR. ¡Cridal!... Díga-li: ¡¡Papa!!
(*El nen, amb el ditet al nas, s'ha dirigit a Flores i li agafa el sabre*).
- NEN. Mama, jo vull atò.
- LLO. ¡Nois... quin lio!
- QUI. ¡Pepito!... ¡Senyor Llorenç, aguàntin-me!... ¡Jo em moro!
- MAR. ¡Padre cruel! ¡Esposo *adulterado*, que ens has abandonat, anant pel món mateix que un *vanturero*; fletxant i *ensadurnint* a la infeliç que *escuchi* les paraules de la teva boca de miel i *mambrusia*!...
Vull atò i una *ecopeta*.
- NEN. Vull atò i una *ecopeta*.
- QUI. ¡Pepito!... ¡Senyor Llorenç!... ¡Jo em moro!...
- MAR. Jo també ¡ai! vaig *ensadurnir-me*. Jo també ¡ai! vaig *embalsamar-me*. També jo ¡ai! vaig *escuchar* els *fluvis* de la teva boca de miel i *mambrusia*!...
- FLO. ¡¡Mujer de perdición!!
- QUI. ¡No... no em moro!... ¡Ja no em moro!...
- PEP. ¡Quimeta!...
- LLO. ¡Valor, Quimeta!
- MAR. ¡Senyors! No vull més que justícia; res més que justícia. Soc la seva muller, i crec que hi tinc un *derecho*... ¿No és veritat que n'hi tinc un, de *derecho*? (*Compungida*).
- FED. Vostè els hi té tots; i que cap jutge s'arriscarà a torçar-los-hi.
- ANT. ¿Així, la... senyora no anava darrera d'aquest... senyor?
- MAR. ¡Del meu marit... *nefasto*! I com que jo he sabut que aquí hi matava moltes hores... i que festejava amb alguna minyoneta... i que, potser, com jo, la desdixada, hauria... apurat del *cáliz* ja totes les *esses*... ¡Oh miel!... ¡Oh *mambrusia*!... (*Sanglotant*).
- FLO. ¡¡Pero, mujer!...

- FED. ¡No plori, dona, no plori! A vegades les coses tanpoc es fan amb mala intenció.
- ANT. (*Apart*). ¡I jo que m'imaginava que això era un *flam*! No, ¡un *flim*!... ¡Un film!...
- MAR. ¡Oh, sí! ¡Justícia! ¡Preteñc tant sols justícia! ¡I si és que els homes em neguen la justícia... ¡Rei! ¡Rei del meu cor!... ¡aném!... ¡¡fugim... a l'«Astillero»! (*Despres de pendre el nen d'un brassat*).
- NEN. ¡Jo vull el *taba*!... (*Amb rebequeries*).
- FED. ¡Senyora!
- FLO. ¡Marieta!
- ANT. ¡Calmi's, per Déu!
- MAR. ¡¡Aaaaah!!... ¡¡A l'«Astillero»! (*Segona entrada*).
- FED. ¡Senyora!... (*Perseguint-la*).
- FLO. ¡Marieta!... ¡¡Marietaaaa!!... (*Item*).
- ANT. ... ¡Aquesta dona no es pot deixar! Nois, ja torno; i si trigués, no m'espereu: sopeu, que em sembla que serà qüestió d'haver d'anar a declarar com a testimoni.
- LLO. ¿Vostè creu...
- ANT. ¿No ha reparat aqueixa nova «Juana»? ¿No ha vist de quina manera s'ha alocat?
- LLO. ¿Vol dir?
- ANT. ¡Vol callar! En fi, no em torbo, que el temps és or; després de tot, havém de procurar si li podrém salvar la criatura. ¡Es tracta d'un municipalet en *ciernes*!...
- LLO. ¡Sí que és veritat!; a lo que primer s'ha tirat ha sigut al sabre.
- ANT. ¡Oh, sí!
- LLO. ¡Quines pel·lícules més reals!
- ANT. ¡Oh, sí! ¡Això sí que són pel·lícules!... Apa, si-guem'hi.
- LLO. Vaja, ¡bona sort!
- ANT. ¡¡Adéu-siau!!... (*Amb el barret*).
- PEP. ¡Molta fortuna!...
- LLO. (*Apart*). Aquest «adéu» és Budoy pur, quan s'enfilava amb la bomba.

ESCENA XXIII

QUIMETA, PEPITO, LLORENÇ, BARTOLO

LLO. I... ¿què? ¿Què opines, Pepito? ¿Què n'opines d'aquest *dramón*?

PEP. Si haig d'ésser franc, mal. Mes, si no fos pel que afecta a la Quimeta, m'atreviria a presumir que això és sols... un anunci. ¡No més parlava que de mel i *mambrusia*! mel per amunt; *mambrusia* per avall...

LLO. És cert.

QUI. ¡Sí que és ben cert! (*Plorosa*).

PEP. Que si la mel de la seva boca això; que si la mel de la seva boca... Jo tinc uns llavis; jo sé pel què serveixen els meus llavis; i fins com me serveixo dels meus llavis; i em sembla que de la mel que brolli dels d'en Flores, a la dels meus, quan dic a flor de llavis d'aquella que jo estimo: «¡Reina... t'estimo!...» (*Empresonnat-li la cara, li simula un petó*).

QUI. ¡Fuig... que em fas neguit!

LLO. ¡Bravo!

BAR. ¡Ja hi som! (*Apart*).

PEP. ... Em sembla que és la distància igual que la que va d'un terrosset de sucre de terrós, a la d'un senzill terrosset de sucre.

LLO. ¡Més bravo!

PEP. I si n'hi ha, deu ésser per l'esperit, únicament, de la mel·lifuïtat que es vulga veure més en uns que en altres llavis; pel regositx tant sols de retre als dos una distinta simpatia, criant rivalitats, sempre odïoses, i creure vencedors aquests d'aquells, o viceversa; i en aqueix cas tampoc he temut mai la competència, perquè quan he volgut que els d'una hermosa proferissin... (*Torna a agafar-li la cara*).

QUI. ¡No!... ¡Estigues, home!...

PEP. Això: ¡Na estiguis, home! ¡Sense compliments!...

LLO. ¡Bravo! ¡Molt més que bravo! ¡Ja, ja, ja!...

(*Bartolo, pausadament, s'encamina a la dreta, boi cantant, burlesc, en temps d'habanera*):

BAR. A «*La Flor del Trópico*»,

- niña me voy,*
niña me voy: (Desapareix).
- QUI. ¿Veus?... ¿Sents?... ¡Ja tiren sàtires!
BAR. *Que es flor... de los besos*
(*De dintre, i anant-se extinguint la veu*)
mi bella flor,
mi bella flor.
- QUI. ¡Sents!... ¡No sents!...
LLO. ¡Quin trèmol que té més bonic!...
PEP. Quimeta...
QUI. No, no; ¡no em toquis, Pepito! ¡T'ho demano per misericòrdia!
PEP. ¿T'he fet el mal d'en Flores, jo?
QUI. ¡No em parlis d'ell! ¡No vull saber res d'ell!
PEP. ¡Molt l'adoraves... que tant l'avorrèixes!
QUI. ¡Ai, Senyor! ¡I pensar que li hauria donat la meva sang!... ¡la meva vida!... ¡i resultar-me un casat! ¡I quin casat! (*Sospira*).
LLO. Quimeta, els homes són uns jueus.
PEP. La culpa és seva. Ja li advertia jo: —Si li poses voluntat, no li posis tota;...
QUI. ¡Sí que és ben cert! (*Mes*).
PEP. —Guarda-te'n un marge, pel que puga ésser.—
—¡Oh, és que em diu unes paraules!...—¡No te l'escoltis! ¡Déixa'l estar!... ¡Déixa'l estar, que és un xim...
QUI. ¡Sí que és ben cert! (*Molt mes*).

ESCENA ÚLTIMA

QUIMETA, PEPITO, LLORENÇ, I ANTON, *depressa, per la segona entrada*

- ANT. ¡Ah! ¡Gràcies a Déu!... ¡Gràcies a Déu, que n'he sortit!
LLO. ¿I això, senyor Anton?
PEP. ¿Què hi ha hagut?
ANT. ¡Oh, quina comèdia! ¡I quina comèdia!
LLO. ¿Sí?
ANT. Mireu. Els he aconseguit an el xanfrà, no aquest, l'altre, i així que m'hi apropo, ja oviro els quatre: en Flores, ella, aquell que és concejal (que per a mi és tant concejal com jo, que sempre confonc—

que no ho hauria de confondre—la *Caixa d'Estalvis* amb la Casa de la Vila), i la criatura—¡que se li farà un nas!... ¡Encara hi tenia el dit! (*Llorens riu*)—, rodejats d'una tal *ingenta* multitud, que cregueu, verdaderament, que allò imposava. —Veiam, ¿l'obsequi?—...m'obro pas, i ja em contemplo an ella penjant-li el monyo, espitregada, amb els ulls vermells, closos els punys, i... ¿sabeu? tot-lo mateix d'aquí: «¡Mira-te'l, fill meu, mira-te'l! *i Pedro el Cruel!*...»

LLO. No; padre cruel.

ANT. Just. «¡Mal torero!...

LLO. *i Vanturero!*

ANT. Jo havia entès mal torero... «¡Que em flechaste con la miel de tu boca de *mambrusia!*... Que si tu boca de miel naps; que si la miel de tu boca cols»... Es dir, que an allí els ha empastifat de tal manera amb lo de la mel i la *mambrusia*, que la gent ja murmurava: «Be, vaja... això sembla un anunci.»

PEP. ¿Eh?... (*Apart, a Quimeta*).

LLO. ¡Lo d'en Pepito, noi!

ANT. Després ha començat; «¡Justícia! ¡No vull més que justícia!... ¡Què! ¿Que em neguen la justícia? Doncs... ¡ja l'«*Astillerero!*!»

LLO. ¡Ja, ja, ja!...

ANT. Heu's aquí que aquell moment passa un tramvia, i el públic:—¿No va pas cap a Sans?—No; a l'*Astillerero*.—Així pareu.—¡Oh! no s'hi cap.—¡Que pari!—Esperin l'altre, que ve buit.—¡Exigim que pari!...—I, és clar, com que era impossible encabir aquelles cinc o sis centes ànimes, el conductor toca que toca el timbre; alguns s'ho prenen a mal i treuen el tróllei; uns quants galifardeus aixequen el cotxe... ¡i ja tenim en Flores sonant el pito com un deresperat! ¡Crits, renecs, fàstics, impropers... Arremet contra un xicot, i del cop de sabre que li clava, se'l romp per la meitat!

PEP. ¿Què et sembla? (*Igual, a Quimeta*).

LLO. ¡Prou, senyor Anton, prou!...

ANT. Se li queda el puny a la mà com si tingués, no la paella pel mànec, per la paella, i la punta brunzent i voleiant com l'hèlix d'un Zeppelin...

LLO. ¡Prou, senyor Anton!...

- ANT. Va i cau... sobre una mitja síndria d'aquell valencià dels melons, i li ha fet...
- LLO. ¡Però, senyor Anton!...
- ANT. I li ha fet ¡una tallada, de deu cèntims, tan ben feta!, que tothom (*Anton també esclata a riure*): «¡Ep, doneu-me aqueixa tallada!» «¡Vinga, vinga, aqueixa tallada!...» «¡Ché!... acoto!...»
- LLO. ¡Però, senyor Anton, per l'amor de Déu!...
- ANT. ¡Oh! ¡Allò ha sigut un èxit! ¡Allò ha sigut la riota de tots els que ho hem presenciats!
- PEP. ¿Què hi dius? (*Quimeta somriu vergonyosa*).
- LLO. ¡Ja, ja, ja!... ¿I el pobre Flores?
- ANT. Com un Quixot; esmaperdut; sense moure's ni endavant ni endarrera... ¿I aquest jove, Quimeta, era el teu promès? ¿D'ell t'havies enamorat? ¿I per un *mandanguero* desmaiaves?
- PEP. ¡Ca!... Si enraonaven de broma.
- ANT. Per cert que, quan lo de la mel; li he aixecat dissimuladament el bigoti per a conèixer-li els seus tan famosos llavis, i, la veritat, no he descobert, en el meu concepte, cap al·licient que me'ls fes dignes d'admiració.
- LLO. Ah, ¿els hi ha... controlats?
- ANT. Els hi he vist. I afirmo que de la mel que pugui fluir dels seus a la d'uns altres qualsevol, ha d'ésser la diferència igual que la que va d'una gota a una altra gota d'aigua.
- PEP. ¿Et convences?
- LLO. ¡Caratsus, noi! ¡Lo d'en Pepito! (*Entusiasmat i mirant-se a Pepito*).
- ANT. I si n'hi hagués, seria per l'instint, únicament, de la melositat que vulga concedir-se més als uns que als altres llavis; pel goig tan sols de retre als dos una distinta simpatia...
- LLO. ¡Ni més ni menos!... (*Més marcat*).
- ANT. I en aquest cas no jugaria per en Flores, més que en el de dur al damunt meu la quantitat quin pes me molestés portar-la, i em convingués despendre'm o alleugerir-me'n.
- LLO. ¡Conforme! ¡Conforme!... (*Més, encara*).
- ANT. I, és més, si abans de comprometre-t'hi m'haguessis vingut i m'haguessis dit: «Escolti, senyor Anton, ¿què li sembla en Flores?», t'hauria respost: «¡Fuig-ne! ¡Déixa'l estar!... ¡Déixa'l estar, que és un...»

- PEP. ¿Què tal?
- LLO. ¡Recaratsus, Pepito, quin triomf! ¡Un triomf en tota la línia! (*Corre a abraçar-lo*).
- PEP. Gràcies, senyor Llorenç, gràcies. Si no fos que hi ha l'amio aquí, ja li regalaria un xic... de postres.
- LLO. ¡I ara! ¡Com estém! ¿Que't figures que jo?... ¡No fumém, Pepito!
- PEP. Doncs, vaja, tingui... un cigarret.
- LLO. ¡No fumis, home, no funis!... ¿Veus?, amb això sí que em cremes. (*Prenent-li*).
(*Apart*). Mongetes... llagosta... un bock... cigarro...
(*¡que acabarà... Ulagosta!*)... ¡Ai, ai, Ramona... quina nit avui!... ¡Ja... brinco! ¡Ja, ja, ja!
- ANT. I no et fiïs de segons qui, Quimeta. Els homes no més van pels petons i aquests encara són sobre pel·lícula, són a base de pel·lícula: llencen... microbis. En canvi, en Pepito... ¡Ui, si difereix en Pepito! La seva austeritat, l'equanimitat, el càrrec que desempenya...
- BAR. *A «La Flor del Trópico», (Ben cantat, De dins)*
- ANT. ¡Com!...
- QUI. ¡Ja hi torném! (*Apart a Pepito*).
- BAR. *Niña, me voy,*
Niña, me voy:...
- ANT. ¿Qui és?... ¿En Bartolito?...
- BAR. *Que es flor de los... besos*
Mi bella flor...
- LLO. ¡Fíxi's, fíxi's, quin fraseig més maco!
- BAR. *Mi bella flor.*
(*Lentament baixa el teló. Anton, complaent, escolta, guaitant-se l'un i l'altre.*)
Es «La Flor del Trópico»
Niña, ilusión,
Niña, ilusión:
¡Que todos sus besos,
Sus más dulces besos
Guarde mi flor!
¡Guarde mi flor!
(*Al començar l'última ratlla, teló tirat.*)

FI

Els delegats i representants de la «Sociedad de Autores Españoles», son els encarregats del cobro dels drets de representació.

Aquesta obra és propietat de l'Autor.

Prohibida la traducció, reimpressió, etc.

Queda fet el dipòsit previngut per la llei.

Del mateix autor

A MILÁN, comèdia en un acte i en vers.

EL COMTE DE S. VICENS, humorada en un acte i en vers.

LES CANTONADES, monòleg, en prosa.

L'HOME DE LES DONES, entremés en un acte i en vers.

CAPRITXOSES, versós.

LA PUBILLA MANEGUINS, comèdia en un acte i en vers.

L'ONCLE RIC, comèdia en un acte i en prosa.

L'ATAC D'EPILEPSIA, joguina en un acte i en prosa. (*Agotant-se*).

Dipòsit i venda:

Kiosc de D. Antonio Sánchez.—Passeig de Sant Joan i Ausias-March.—Barcelona.

